

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν «γεννούν» φίλους

Το (διασκευασμένο) απόσπασμα αντλήθηκε από το ομότιτλο άρθρο του Άγγελου Γεραιουδάκη, που αναρτήθηκε στον ιστότοπο <https://www.reader.gr/> στις 2.2.2017.

Οι φιλίες αποτελούν σημαντικό και αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας. Δεν είναι μία εύκολη ή απλή υπόθεση. Σε μία γνήσια φιλία υπάρχει αμοιβαίος σεβασμός, ώστε να υπάρχει ώρα και χώρος για να εκφραστούν όλοι. Ταυτόχρονα, ο άλλος είναι έτοιμος να σεβαστεί τις επιλογές, τις ιδέες και τα «πιστεύω» μας, έστω κι αν διαφωνεί, χωρίς όμως να απομακρυνθεί από κοντά μας.

Στη σημερινή εποχή, που τα social media¹ έχουν μπει δυναμικά στη καθημερινότητα μας, η αληθινή φιλία σπανίζει και δεν περισσεύει. Από μικρές ηλικίες μέχρι ηλικιωμένους ανθρώπους, τα accounts² πολλαπλασιάζονται. Έχουμε προφίλ εμείς, οι φίλοι μας, οι συνάδελφοί μας, οι εργοδότες μας, οι γονείς μας, ο παππούς μας, μέχρι και ο σκύλος μας. Υπολογιστές, κινητά, tablets, ίντερνετ έχουν μπει για τα καλά στη ζωή μας και τα νιώθουμε πλέον ως αναγκαία αγαθά.

Υποστηρίζεται η άποψη ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κλείνουν τους ανθρώπους στον εαυτό τους και τους απομακρύνουν από το περιβάλλον και τον έξω κόσμο. Πολλά άτομα κυρίως νέοι δημιουργούν λογαριασμούς στο Facebook, στο Twitter και στο Instagram³, πιστεύοντας πως θα αποκτήσουν περισσότερους φίλους και θα γίνουν κοινωνικά αποδεκτοί. Αυτό, βέβαια, είναι μια μεγάλη απάτη. Οι δικτυακοί φίλοι σπάνια, έως και ποτέ, μπορούν να πάρουν θέση και να παίξουν καταλυτικό ρόλο σε θέματα συμπαράστασης και υποστήριξης, όπως ένας πραγματικός φίλος.

Μέσα από τα social media γνωρίζουμε νέα άτομα με τα οποία επικοινωνούμε, ανταλλάσσουμε φωτογραφικό υλικό και σχολιάζουμε διάφορα θέματα επικαιρότητας και μη. Αυτό δίνει το δικαίωμα σε αρκετούς να χαρακτηρίσουν φίλο έναν απλό γνωστό, αλλά και να αποποιηθούν μια φιλία με την ίδια ευκολία, υποβιβάζοντάς την σε απλή γνωριμία. Η

1 Μέσα κοινωνικής δικτύωσης

2 λογαριασμοί

3 σύγχρονα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

εικονική πραγματικότητα έχει σχεδόν καταπιεί την ουσιαστική, επομένως η φιλία κρατάει όσο κρατάει το post⁴ που την αποδεικνύει.

Τα likes, τα rokes, τα shares και τα comments⁵ έχουν αντικαταστήσει τον πατροπαράδοτο τρόπο επικοινωνίας, δηλαδή να βλέπεις τον άλλο στα μάτια και να ακούς τη φωνή του. Μαθαίνουμε να φοράμε μάσκα κρύβοντας τον πραγματικό μας εαυτό ώστε να αρέσουμε στους άλλους. Ο κάθε χρήστης διαμορφώνει το δικό του προφίλ εντάσσοντας μέσα σε αυτό προσωπικές του φωτογραφίες, σκέψεις, στάσεις, επιθυμίες, ενδιαφέροντα επαγγελματικά και μη, σχόλια για κάθε λογής θέμα και πολλές φορές τα στοιχεία επικοινωνίας του. Έχουμε καταλήξει στο σημείο όπου η «διαδικτυακή κοινωνία» είναι, για αρκετούς, εξίσου πραγματική και σημαντική με την υπαρκτή κοινωνία που ζούμε καθημερινά, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επικοινωνούν χωρίς λόγια, με τον γραπτό λόγο και τις εικόνες να έχουν αντικαταστήσει τη λεκτική επικοινωνία και να θεωρούνται ισοδύναμό της.

Ελπίζω όλη αυτή η κατάσταση να μην είναι η αναπόφευκτη μοίρα μας, αλλά κάτι που, με τη βοήθεια κατάλληλων αντιδότην, να αποτελέσει μία επιπλέον δυνατότητα αυτοπραγμάτωσης, και όχι αυτοπαγίδευσης ή αυτοκαταστροφής. Δεν χρειάζεται να αποβλακωνόμαστε, ούτε να γινόμαστε «likeλάτρες». Λες κι αν θα πάρουμε 10 likes και όχι 100 θα αλλάξει κάτι στη πραγματική ζωή μας!

A3. Ο συντάκτης του άρθρου τοποθετείται σχετικά με τις φιλίες που διαμορφώνονται μέσω του διαδικτύου. Εσύ πιστεύεις ότι η παραδοσιακή μορφή φιλίας κινδυνεύει από τη διαδικτυακή φιλία; Σε προφορική εισήγηση (200-250 λέξεων) που απευθύνεις στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριές σου να παραθέσεις τις απόψεις και τους προβληματισμούς του αρθρογράφου και να διατυπώσεις τις δικές σου θέσεις.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΕΛΙΖΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ (1984 -)

[Στέλνω πρώτα μήνυμα και μετά αίτημα φιλίας]

Το απόσπασμα προέρχεται από το διήγημα της Ελίζας Παναγιωτάτου με τίτλο «ΤΕΣΣΕΡΑ», που εντάσσεται στη συλλογή «ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ» (εκδ. Αντίποδες, Αθήνα, 2021). Αναφέρεται στη γνωριμία του ήρωα-ταξιδιώτη με μια ηλικιωμένη κυρία, καθώς περιμένουν σε ένα διεθνές αεροδρόμιο να πραγματοποιηθεί η αναβληθείσα πτήση τους.

4 Ανάρτηση, δημοσίευση

5 Ενδείξεις ψηφιακής επικοινωνίας που δηλώνουν (αντίστοιχα): ευαρέσκεια, ώθηση/παρακίνηση, διαμοιρασμό, σχόλιο

[...] Νιώθω σαν να αποκοιμιέμαι ή να πέφτω, όταν ακούω τη φωνή της γυναίκας. Νεαρέ μου, είστε καλά; Κάθεται σε αναπηρικό καροτσάκι, πίσω της στέκεται ο υπάλληλος που είναι υπεύθυνος για τη μετακίνησή της. Του δείχνει τον κενό χώρο δίπλα μου κι εκείνος την οδηγεί εκεί. Αμέσως αρχίζει να μιλάει. Είπαν δεν θα φύγει σήμερα, δεν έχει θέσεις. Αύριο πρωί, είπαν, και θα φτάσει αύριο το απόγευμα. Τα παιδιά όμως την περίμεναν σήμερα και θα ανησυχούσαν. Κρίμα να ταλαιπωρηθούν. Κρίμα.

[...] Βγάζω το κινητό μου από την τσέπη και της το δίνω να τους ειδοποιήσει. Δεν θυμάμαι το τηλέφωνό τους, μου λέει κάπως ντροπαλά. Δεν το έχω πάνω μου. Ανοησία. Έπρεπε να το έχω γράψει σε ένα χαρτί. Εσείς νεαρέ μου, ειδοποιήσατε αυτόν που θα έρθει να σας πάρει;

[...] Και τότε άρχισα να ρωτάω εγώ. Θα ερχόταν να την πάρει η κόρη της με τον γαμπρό της. Με το αυτοκίνητο. Μία ώρα δρόμος. Μετά τη δουλειά. Στο γραφείο του εκείνος. Σε μεγάλη εταιρεία. Καλό παιδί. Εργατικό. Εκείνη καθηγήτρια. Καλό παιδί κι αυτή. Τη ρωτάω αν θέλει να προσπαθήσω να βρω το τηλέφωνο της κόρης της. Με κοιτάζει. Γνωρίζετε την κόρη μου; Χαμογελάω. Στο ίντερνετ. Δεν απαντάει. Στο φέισμπουκ. Και μετά από μια παύση ακόμα μου λέει εντάξει και μου δίνει τα στοιχεία. Βρίσκω έξι γυναίκες με το ίδιο όνομα. Της δείχνω το κινητό. Η ξανθιά, μου λέει, αφού τις εξέτασε όλες μία μία, συγκεντρωμένη. Στέλνω πρώτα μήνυμα και μετά αίτημα φιλίας. Για να δούμε, λέω κάπως παιχνιδιάρικα.

Λίγα λεπτά αργότερα η κόρη της μου στέλνει ένα τυπικό και ευγενικό μήνυμα, με ευχαριστεί και μου ζητάει να επικοινωνήσω ξανά όταν θα έχω νεότερα. Το διαβάζω δυνατά, βλέπω πως είναι ικανοποιημένη. Τώρα η κόρη σας κι εγώ είμαστε φίλοι, της λέω, τονίζοντας τη λέξη φίλοι λίγο περισσότερο απ' ό,τι θα ήθελα. Τι είδους φίλοι; Της δείχνω το κινητό. Μπορώ, ας πούμε, να δω τις φωτογραφίες της κι αυτή μπορεί να δει τις δικές μου. Πατάω πάνω στο προφίλ μιας ξανθιάς πενηντάρας με μαύρα κοκάλινα γυαλιά.

Κι έτσι αρχίζουμε να κοιτάμε φωτογραφίες και να μου εξηγεί τι βλέπουμε βάζοντας επικεφαλίδες. Ο γαμπρός μου. Κάποιες φίλες της κόρης μου. Η Μαίρη, έχω χρόνια να τη δω, πάχυνε. Η Αρετή, καλό κορίτσι. Ο γαμπρός μου ξανά. Τα παιδιά στη γιορτή του σχολείου. Η κόρη μου και ο άντρας της μπροστά στο χριστουγεννιάτικο δέντρο. [...]

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Πώς διευκολύνει ο αφηγητής-ήρωας την ηλικιωμένη συνταξιδιώτισσά του; Ποια από τις δύο γνωριμίες που τού προκύπτουν κατά την αναμονή της πτήσης (με την ηλικιωμένη κυρία ή με την κόρη της) θεωρείς πραγματικά «φιλική» και για ποιους λόγους;

ή

2. Να γράψεις ένα δικό σου διήγημα που θα έχει ως τίτλο τη φράση του κειμένου «Τι είδους φίλοι;».

Μονάδες 25